

Indretning af svinestalde – nye lovkrav fra

Fra 1. januar 2013 er der bl.a. krav om, at alle drægtige søer og gylte senest 4 uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring skal være løsgående i løsdriftssystemer i større eller mindre grupper.

Drægtighedsstald indrettet med elektronisk sofodring

De nye krav til opstaldning af søer og gylte, som træder i kraft den 1. januar 2013, har været kendt i mange år, og selvom der er flere år igen, er det på høje tid at forberede sig til denne situation, hvilket mange også allerede har gjort. Omlægningen til løsdrift vil samtidig være en naturlig lejlighed til en større overvejelse om bedriftens fremtid og udvidelse.

Lovkrav fra 1998

Det vurderes, at mindst 75 % af alle drægtige søer og gylte allerede er løsgående fra senest 4 uger efter løbning og frem til 7 dage før forventet faring. Fra 1. januar 2013 gælder det for alle stalde. Kravet blev indført i forbindelse med det danske lovkrav om løsdrift i 1998. (Lov nr. 404. Lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte). Loven er siden revideret i forbindelse med implementeringen af et EU-direktiv i 2003. Loven indeholdt også en overgangsordning for alle eksisterende stalde.

Solid viden

Løsdrift til drægtige søer og gylte indrettes bedst i nye stalde. Siden begyndelsen

af 1990'erne er der gennemført mange afprøvninger med forskellige indretninger og fodringsprincipper. Det er baggrunden for, at der i dag foreligger en solid viden, så der kan etableres løsdriftstier uden, at det påvirker produktiviteten negativt. Afprøvningsresultaterne har vist, at det især er vigtigt at have fokus på fodringsprincippet, da en sikker og individuel fodring er afgørende for et godt produktionsresultat.

Derfor har udviklingen de sidste år været centreret om stier med henholdsvis elektronisk sofodring (ESF) og fodring i ædebokse. Mere simple principper som fx tørfodring på gulv og vådfodring i langkrybbe vurderes som mindre produktions sikre. Dette gælder især, hvis disse principper bruges i søernes implantationsperiode, dvs. de første fire uger efter løbning.

I de første fire uger af drægtighedsperioden anbefales fortsat bokse, hvis der ikke er tegnet kontrakt om UK-produktion, hvor der er krav om løsdrift fra fravæning.

Andre krav

Foruden fokus på løsdrift indeholder loven også en række andre krav, som skal være

opfyldt d. 1. januar 2013, hvor der hidtil har været en overgangsordning. Det gælder følgende forhold:

- Arealkrav afhængig af flokstørrelse
- Fast eller drænet gulv med strøelse (1,30 m² pr. so og 0,95 m² pr. gylt)
- Den enkelte sti må ikke på noget sted være smallere end 3 m
- Permanent adgang til beskæftigelsesmaterialer
- Fra 1. januar 2014 vil der desuden være krav om overbrusning / temperaturregulering

Fra 1. juli 2015 vil der endvidere være nye krav til alle smågrise- og slagtesvinestalde. Stalde med fuldspaltegulve er forbudt, og der er krav om overbrusning / temperaturregulering til alle svin over 20 kg.

I stier til smågrise og slagtesvin skal mindst 1/3 af det til enhver tid gældende minimumsarealkrav være fast eller drænet gulv eller en kombination heraf. I stier, der kun anvendes til smågrise, skal dog mindst 1/2 af det til enhver tid gældende minimumsarealkrav være fast eller drænet gulv.

Elektronisk sofodring (ESF)

ESF er baseret på computerstyret tildeling af foder i en foderstation, hvor søerne æder på skift. Ca. 60 søer deles om én foderstation. Det er derfor vigtigt, at såvel ejer som driftsleder har indsigt i funktionen af foderstation og computer.

Indretningen af stier til ESF bør være baseret på store redekasser med strøelse. Forudsat gulvet i aktivitets-, æde- og gødeområdet holdes skridsikkert, kan der være spaltegulv i disse områder af stien. En redekasse skal være tilstrækkelig strøet for at være attraktiv for søerne, og redekassen indrettes med en 3 meters åbning og har følgende dimensioner: 4,5 x 6 meter. Moderate mængder af strøelse kan kun opnås, hvis der:

- jævnlige fjernes gødning og våd halm fra lejet
- tildeles strøelse flere gange om ugen.

Poltene skal trænes til at bruge foderstationerne, hvilket kan ske i en separat sti, hvor dyrene også skal vænnes til at indgå i en dynamisk gruppe. Derfor er træning af

poltene et nødvendigt arbejde, som er mest tidsbesparende og skånsomt for dyrene i polteperioden frem for efter løbning.

En æde- /hvileboks pr. so

Et stikoncept baseret på en æde-/hvileboks pr. so er det dyreste at etablere pr. stiplads. Der er alligevel flere argumenter for at vælge det:

- stien kan udgøre kontrolafdeling med opboksning af søer de første 4 uger efter løbning
- der er stor sikkerhed for, at den enkelte so får "sin egen" basisration foder
- der er godt overblik over den enkelte so
- en so kan søge "væk" fra fællesskabet

Søerne skal stadig tildeles supplerende foder efter huld. I mange tilfælde fravælges en fodergang foran krybben, og i stedet opstaldes søerne i boks i kontrolperioden. Her kan søerne fodres individuelt efter huld, hvilket, eventuelt suppleret med en sortering af søer efter huld ved indsættelse i stien, mindsker risikoen for uens huld.

Som udgangspunkt gælder, at der skal være et lejeareal i form af en "redkasse" med vægge, for at søerne vælger at ligge der. Derfor anbefales T- eller L-stier, hvis man ønsker en sti med begrænset strøelse.

Boksdimensioner

I 2005 kom der nye anbefalinger til dimensioner på bokse til ikke-lakterende søer. Ændringerne er foretaget på baggrund af målinger af danske krydsnings søer. Boksbredden er varierende, afhængig af boksens funktion. I løbeafdeling såvel som kontrolafdeling (0-4 uger efter løbning) med boksopstaldning er der behov for at have to boksbredder: 60 cm eller 70 cm (indvendige mål). I den daglige drift skal man vurdere størrelsen på den enkelte so, når man vælger, hvilken boks den skal placeres i.

Sygestier

Loven foreskriver, at der skal være sygestier, og sygestierne skal overholde følgende:

- der skal være et "tilstrækkeligt antal" (det vil sige "altid mindst én sygesti klar til brug")
- arealkravet vedrører "frit tilgængeligt

Drægtighedsstald indrettet med én ædeboks pr so. L-stier

areal" (2,8 m² pr. so, dog mindst 3,5 m² pr. sti)

* der må maksimalt være 3 søer pr. sti

- 2/3 af stien skal være med blødt leje (det vil sige "at soen ikke kommer i kontakt med gulvet" (dræn med strøelse, strøelse eller gummimåtte))
 - afkølingsfacilitet og varmekilde
 - stien skal indrettes, så træk i sygestien undgås. Fx ved at have lukket inventar i lejet
- Sygestier til drægtige søer bør etableres i drægtighedsstalden, hvilket gør det nemmere både at flytte en so til og fra sygestien samt holde øje med den eller de syge søer. ■